

Pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům

Raná 23. března 2023

Ing. Jaroslava Šamsová

samsova@volny.cz

604 205 690

SYSTÉM PODMÍNĚNOSTI OD ROKU 2023

Standardy dobrého
zemědělského a
environmentálního
stavu půdy (DZES)

Povinné požadavky
na hospodaření
(PPH)

STANDARDS DOBRÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO STAVU PŮDY

1. ZACHOVÁNÍ POMĚRU TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ K ZEMĚDĚLSKÉ PLOŠE
2. OCHRANA MOKŘADŮ A RAŠELINIŠŤ
3. ZÁKAZ VYPALOVÁNÍ STRNIŠŤ NA ORNÉ PŮDĚ
4. ZŘÍZENÍ OCHRANNÝCH PÁSŮ PODÉL VODNÍCH ŮDY ZPŮSOBEM, KTERÝ SNIŽUJE RIZIKO DEGRADACE PŮDY A EROZE, VČETNĚ TOKŮ
5. OBHOSPODAŘOVÁNÍ P ZOHLEDNĚNÍ SKLONU SVAHU
6. MINIMÁLNÍ POKRYV PŮDY PRO ZAMEZENÍ VZNIKU HOLÉ PŮDY V NEJCITLIVĚJŠÍCH OBDOBÍCH
7. STŘÍDÁNÍ PLODIN NA ORNÉ PŮDĚ
8. MINIMÁLNÍ PODÍL VÝMĚRY ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU VYHRAZENÝ PRO NEPRODUKČNÍ PLOCHY, ZACHOVÁNÍ KRAJINNÝCH PRVKŮ, ZÁKAZ OŘEZU KEŘŮ A STROMŮ V OBDOBÍ HNÍZDĚNÍ A ODCHOVU MLÁDAT
9. ZÁKAZ PŘEMĚNY NEBO ORBY TRVALÝCH TRAVNÍCH POROSTŮ OZNAČENÝCH JAKO ENVIRONMENTÁLNĚ CITLIVÉ OBLASTI S TRVALÝMI TRAVNÍMI POROSTY V LOKALITÁCH SÍTĚ NATURA 2000

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav půdy

- V návaznosti na předchozí systém podmíněnosti realizovaný do roku 2022 se dle nového systému podmíněnosti plné čerpání podpory SZP váže na to, že zemědělci dodržují základní podmínky v oblasti životního prostředí, změny klimatu, veřejného zdraví, zdraví rostlin a dobrých životních podmínek zvířat.
- Základní podmínky ve zjednodušené podobě zahrnují seznam povinných požadavků na hospodaření (PPH) a standardy pro dobrý zemědělský a environmentální stav půdy (DZES).
- Uvedené základní podmínky by měly lépe zohledňovat výzvy v oblasti životního prostředí a klimatu, novou strukturu environmentálních prvků SZP a zajistit tak vyšší úroveň ambicí v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu stanovenou ve sdělení Evropské komise s názvem „Budoucnost potravinářství a zemědělství“.

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav půdy

DZES I Zachování poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše

Standard přebírá podmínky greeningu –

Zachování trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše (přechod podmínky z greeningu, zajištění nesnížení poklesu poměru travních porostů o více než 5 % oproti poměru v roce 2018)

DZES 1 - dobrý zemědělský a environmentální stav půdy

Cílem je: ochrana trvalých travních porostů. Na národní úrovni je požadováno zachování poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše ve srovnání s poměrem v referenčním roce 2018. Maximální snížení poměru může činit pouze 5 % ve srovnání s referenčním rokem.

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav

DZES 2 Ochrana mokřadů a rašelinišť

Podmínky standardu budou účinné až od roku 2025. Připravuje se mapový podklad vymezení půd bohatých na uhlík a ploch mokřadů a rašelinišť. Cílem je: ochrana půd bohatých na uhlík a tím zmírnění dopadů změny klimatu.

DZES 3 Zákaz vypalování strnišť na orné půdě

- Podmínky standardu navazují na současné podmínky standardu DZES 6a.
- Cílem je: ponechání rostlinných zbytků pro zapravení do půdy, které představuje základní krok pro zachování organických složek v půdě.

DZES 4 Zřízení ochranných pásem podél vodních toků

- Podmínky standardu přebírají současné podmínky DZES I Zřízení ochranných pásů podél vodních toků.

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav

DZES 5 Obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze, včetně zohlednění sklonu svahu

- **NOVÉ** - Od roku 2024 bude sladěno kritérium míry smyvu s protierozní vyhláškou (vyhláška č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí, ve znění pozdějších předpisů). To bude představovat rozšíření výměry orné půdy, na kterou se budou vztahovat podmínky tohoto standardu k omezení erozních vlivů.
- Přechodné období se předpokládá za účelem přizpůsobení zemědělců a jejich osevních postupů.
- Cílem je: omezení projevů eroze, které je podpořeno stanovením specifických podmínek pro pěstování plodin s erozně nízkou nebo střední ochranou funkcí a stanovením povinnosti použití půdoochranných technologií při pěstování těchto plodin na plochách erozně ohrožené půdy

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav

DZES 6 Minimální pokryv půdy pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích

Podmínky standardu navazují na podmínky současného standardu DZES 4

NOVÉ – Podmínky standardu nově bez zohlednění sklonitosti (4stupně) tzn. pro veškerou ornou půdu s rozšířením na trvalé kultury (vinice, sady) a úhor budou platit od podzimu 2023.

Cílem je: zajištění pokryvu nebo zapravení organické hmoty ve stanovené dávce do půdy a tím omezení riziko ztrát ornice a půdních živin.

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav

ORNÁ PUDA

Žadatel zajistí v období po sklizni hlavní plodiny minimálně do 31. 10. daného roku pokryv na minimálně 80 %, v případě ekologického zemědělství minimálně 50 %, výměry orné půdy (pozn.: tato podmínka je v řešení s Evropskou komisí), a to postupy:

- založení porostu ozimé plodiny nebo víceleté pícniny,
- ponechání strniště sklizené plodiny na dílu půdního bloku do založení porostu následné jarní plodiny,
- podmínutí strniště sklizené plodiny a jeho ponechání bez orby až do založení porostu následné jarní plodiny,
- ponechání půdy po pásovém zpracování do založení porostu následné jarní plodiny, nebo osetí dílu půdního bloku meziplovinou po sklizni hlavní plodiny a zachování souvislého porostu meziploviny nejméně do 31. října.

DZES - dobrý zemědělský a environmentální stav půdy

VINICE

Žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury trvalá kultura vinice zajistí v období minimálně od 1. června do 31. října zelený pokryv v rozsahu 25 % meziřadí a manipulačních prostor pro trvalou kulturu vinice, s výjimkou nově založené vinice do tří let.

OVOCNÝ SAD

Žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury trvalá kultura ovocný sad zajistí v období minimálně od 1. června do 31. října zelený pokryv v rozsahu 50 % meziřadí a manipulačních prostor pro trvalou kulturu sady, s výjimkou na nově založené sady do tří let.

DZES – dobrý zemědělský a environmentální stav

ÚHOR

Žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury úhor zajistí v období od 1. června do 31. října zelený pokryv.

Upozornění k možnosti plnění standardu aplikací hnojiv orbou:

Původní požadavek ČR pro možnost zapravování kvalitních statkových a organických hnojiv orbou je po technických konzultacích s Komisí vypuštěn. Komise navrhla řešení prostřednictvím 20 % tolerance omezeného pokryvu půdy, čímž je zajištěna flexibilita hospodaření.

DZES 7 - dobrý zemědělský a environmentální stav

DZES 7 a) Střídání plodin na orné půdě

VÝJIMKA PRO ROK 2023

Vzhledem k přijetí legislativní výjimky se povinnost plnění standardu DZES 7 a) odsouvá na rok 2024. V praxi to bude znamenat, že se v roce 2023 nebude vyžadovat pěstování odlišné plodiny než v předchozím roce. V roce 2023 pak bude nutné přizpůsobit své osevní plány, tak, aby ozimé plodiny, jež budou deklarovány pro rok 2024 jako hlavní plodiny, splňovaly požadavky tohoto standardu.

DZES 7 - dobrý zemědělský a environmentální stav

PODMÍNKY PRO ROK 2024 a další

Nově navržený standard ukládá povinnost každoročního střídání hlavní plodiny alespoň na 40 % výměry orné půdy podniku. To znamená, že v roce podání jednotné žádosti musí být na pozemku pěstována jiná plodina než v roce předchozím.

NOVÉ – Nově navržený standard ukládá povinnost střídání hlavní plodiny alespoň na 40 % výměry orné půdy podniku. Na 100 % výměry orné půdy podniku pak musí být, po ukončení 3 let po sobě jdoucích, pěstována odlišná hlavní plodina.

DZES 7 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Kultury ozimu a jarní plodiny se však považují za tytéž plodiny, pokud náležejí do stejného rodu. Pšenice setá špalda se považuje za plodinu odlišnou od plodin náležejících do stejného rodu.

Na stanovené výměře lze rovněž v rámci střídání plodin zařadit mezi dvě stejné hlavní plodiny meziplovinu.

Meziplovina musí být založena po sklizni hlavní plodiny a ponechána do roku následujícího do zahájení předseťové přípravy pro plodinu následující.

DZES 7 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Výjimku z podmínek mají podniky do 10 ha orné půdy, zemědělci hospodařící v ekologickém zemědělství a podniky, u nichž více než 75 % plochy orné půdy tvoří trávy, jiné bylinné pícniny nebo luskoviny, nebo půda ponechaná ladem, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány.

DZES 7 b) Podmínky pro omezení plochy jedné plodiny na 30 ha

tento standard přebírá ze současných podmínek standardu DZES 5g včetně 10 % technické tolerance

NOVÉ – Nová úprava již od roku 2023 omezuje plochu jedné plodiny na silně erozně ohrožené ploše do 10 ha, pokud tato plocha není nerozdělena ochranným pásem, plochou jiné plodiny, nebo úhorem. Podmínka se nevztahuje na DPB s travami a leguminózami.

Standardy 7a) a 7b) se uplatňují samostatně, nejedná se o alternativy.

DZES 7b

Omezení plochy jedné plodiny

- plocha jedné plodiny na R SEO max. 11 ha
- plocha jedné plodiny na R MEO/NEO max. 33 ha

Možnosti oddělení plodiny v rámci dílu PB:

- min. 110 m jiné plodiny
- min. 22 m ochranný pás
- krajinný prvek

Nevztahuje na DPB s biopásem/čejkou (do 40 ha, nad 40 ha min. 5 % z plochy DPB). Nevztahuje se na DPB s trávami na semeno, DPB s PVN a části DPB s neproduktivními plochami

DZES – dobrý zemědělský a environmentální stav

DZES 8 Minimální podíl z výměry zemědělského podniku vyhrazený pro neprodukční plochy, zachování krajinných prvků a zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu ptáků

Pro splnění podmínek standardu DZES 8 přibude **NOVÁ PODMÍNKA**. Bude nutné **vyčlenit** minimální podíl neprodukčních ploch ze zemědělských kultur standardní orná půda, úhor a trávy na orné půdě.

Na koho se vyčlenění NP v rámci standardů DZES nevztahuje ?

DZES8 – neprodukční plochy, pokud nežádá EKOPLATBU, se nevztahují na žadatele:

- *Který má méně než 10 ha R,U,G*
- *Který má na více než 75 % způsobilé zemědělské plochy trvalé travní porosty v kombinaci s travami a bylinnými pícninami na orné půdě (T+G + plodiny spadající do VYJBYLPIC na R)"*
- *Který na více než 75 % orné půdy (R,U,G) pěstuje trávy nebo bylinné pícniny nebo má půdu ladem nebo pěstuje luskoviny (tyto plodiny v číselníku plodin spadají do VYJBYLPIC)*

1. Protože se jedná o DZES podmínku, vztahuje se na téměř na všechny subjekty s R,U,G (nežádání o Ekoplatbu mě nezachrání)
2. POZOR!: Pokud žadatel bude žádat EKOPLATBU, pak se jej fakticky žádná výjimka NETÝKÁ – ani výše uvedená, ani výjimka „tzv. povolené produkce na úhorech“

DZES 8– dobrý zemědělský a environmentální stav

- Na neprodukční ploše neprobíhá produkce, tedy pastva ani sklizení s odvozem z plochy.
- Výměra neprodukčních ploch je stanovena pomocí váhových koeficientů

Neprodukční plochou může být:

- ❖ krajinný prvek podle § 5 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 307/2014 Sb. evidovaný na žadatele, na dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury standardní orná nebo tráva na orné půdě,
- ❖ úhor s porostem,
- ❖ ochranný pás kolem krajinného prvku,
- ❖ ozeleněný kolejový řádek,
- ❖ ochranný pás typu souvrať,

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

- ❖ ochranný pás podél vodních útvarů, viz intervence Celofaremní ekoplatba základní a prémiová úroveň,
- ❖ ochranný pás podle DZES 5 vyjma obilnin a jejich směsí (ječmen, oves, proso seté, pšenice, triticales, žito) a řepky,
- ❖ ochranný pás podle DZES 7 b,
- ❖ ochranný pás podle agrolesnictví,
- ❖ biopásy,
- ❖ s meziplodinami a
- ❖ plocha s plodinami vázajícími dusík

Případné vyčlenění biopásu nebo pásu podle agrolesnictví bude zohledněno v rámci platby v II. Pilíři s cílem zabránit dvojímu financování

DZES 8– dobrý zemědělský a environmentální stav

Úhorem s porostem

je plocha, která se nachází na dílu půdního bloku evidovaném od 1. ledna příslušného kalendářního roku v evidenci využití půdy s druhem zemědělské kultury úhor.

Plocha je udržována od 1. ledna do 15. srpna. Porost je založen ze stanovených plodin nejpozději do 1. června a zůstane na pozemku alespoň do 15. srpna.

Do doby trvání úhoru s porostem se započítává i období před zasetím plodiny.

Od 1. ledna do 15. srpna je zakázána aplikace přípravků na ochranu rostlin, upravených kalů a hnojiv.

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

VÝJIMKA PRO ÚHOR POUZE PRO ROK 2023

Pouze v roce 2023 bude možné úhory, vyčleněné jako neprodukční plochy, využít k pěstování produkčních plodin především pro potravinářské účely.

Tyto plochy mohou být ošetřeny POR.

Úhory nebudou moci být osety kukuřicí, sójou nebo rychle rostoucími dřevinami.

Výjimka z DZES 8 (vyčlenění neprodukčních ploch) tak neznamená, že se zruší povinnost vyčleňovat stanovené procento úhorů, krajinných prvků, ochranných pásů, případně meziplodin nebo ploch s dusík vázajícími plodiny. Pouze umožňuje vyčleněné úhory, tedy ty předem evidované v registru zemědělské půdy LPIS s kulturou „U“, osít jinou než podmínkami stanovenou plodinou.

Tento jednoletý posun povinností se netýká tzv. ekoplatby. Ti, kteří o ni požádají, musí podmínky splnit kompletně, včetně stanoveného navýšeného procenta neprodukčních ploch

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

Ochranným pásem kolem krajinného prvku je pás o šířce 1-22 m.

Ochranný pás je část plochy dílu půdního bloku s kulturou standardní orná půda, vymezená podél hranice krajinného prvku pokud se nachází na ploše dílu půdního bloku.

Pokud se krajinný prvek nenachází na ploše dílu půdního bloku je pás vymezen od společné hranice krajinného prvku a dílu půdního bloku.

Na pásu se od 1. června do 30. listopadu nachází souvislý porost stanovených plodin.
Od 1. ledna do 30. listopadu je zakázáno aplikovat přípravky na ochranu rostlin, upravené kaly a hnojiva.

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

Ozeleněným kolejovým řádkem

je část plochy dílu půdního bloku se standardní ornou půdou o šířce **1,5 - 6 m**, vymezená pásem odpovídající kolejovým řádkům mechanizace.

Na pásu se **od 1. června do 15. srpna** nachází souvislý porost ze stanovených plodin, které jsou jiné, než je hlavní plodina.

Od **1. června do 15. srpna** je zakázána aplikace přípravků na ochranu rostlin, upravených kalů a hnojiv.

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

Ochranným pásem typu souvrať

je pás vymezený na části plochy dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury standardní orná půda o šířce 6-22 m, založená od okraje dílu půdního bloku.

Pás je udržován od doby založení porostu hlavní plodiny uvnitř dílu půdního bloku do 15. července.

Do doby údržby se zahrnuje i předseťová příprava.

Na pásu se od 1. června do 15. července nachází souvislý porost ze stanovených plodin, které jsou zároveň jiné, než je hlavní plodina.

Od doby založení porostu hlavní plodiny do 15. července zakázána aplikace přípravků na ochranu rostlin, upravených kalů a hnojiv.

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

Plochou s meziplodinami

je plocha evidovaná v evidenci využití půdy jako druh zemědělské kultury standardní orná půda, na které se nachází porost ze stanovených plodin minimálně 8 týdnů.

Plocha je založena výsevem směsi plodin za předpokladu, že porost směsi meziplodin obsahuje nejvýše 90 % jedné plodiny nebo podsevem druhu trávky nebo luskoviny do hlavní plodiny, s platností od doby sklizně hlavní plodiny.

Pro meziplodiny založené podsevem platí, že v době po sklizni hlavní plodiny po dobu 8 týdnů je zakázána aplikace přípravků na ochranu rostlin, upravených kalů, hnojiv a omezování v růstu, mechanická nebo chemická likvidace porostu.

DZES 8 – dobrý zemědělský a environmentální stav

Plochou s plodinami vázajícími dusík

je plocha evidovaná v evidenci využití půdy jako druh zemědělské kultury standardní orná půda, na které se nachází porost ze stanovených plodin.

Na ploše je zajištěn souvislý pokryv půdy nebo prokazatelný výskyt posklizňových zbytků nejpozději od 1. června do 15. července.

Na ploše je nejpozději do 31. října založen porost ozimé plodiny nebo ponechán porost víceleté plodiny vázající dusík.

Na ploše je od doby vysetí do sklizně zakázána aplikace přípravků na ochranu rostlin, upravených kalů a hnojiv, pro víceleté porosty platí zákaz až do poslední sklizně.

DZES 8 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Pro vyhrazení minimálního podílu neprodučních ploch je možné vybrat ze 2 možností:

- **Nejméně 4 %** zastoupené krajinnými prvky, úhorem s porostem a ochrannými pásy nebo
- **Nejméně 7 %**, včetně plochy meziplodiny nebo plochy plodin vážící dusík, pěstované bez použití přípravků na ochranu rostlin, přičemž **minimálně 3 %** z toho tvoří neproduční plochy, jako jsou krajinné prvky, úhor s porostem a ochranné pásy.
- V závislosti na zvolené variantě si zemědělec může zvolit variantu plnění Celofaremní ekoplatby pro neproduční plochy, která navazuje na základní podmínky standardu.
- Výjimku z podmínek mají podniky do 10 ha orné půdy a podniky, u nichž více než 75 % plochy orné půdy tvoří trávy, jiné bylinné pícniny nebo luskoviny, nebo půda ponechaná ladem, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány.

DZES 8 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Krajinné prvky, včetně zákazu ořezu keřů a stromů

Podmínky standardu dále přebírají podmínky současného standardu DZES 7 Zachování a nepoškození veškerých krajinných prvků, včetně zákazu ořezu živých plotů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat.

Nesmí tedy dojít

- k poškození krajinných prvků dle nařízení vlády č. 307/2014 Sb. nebo jakýchkoli jiných krajinných prvků odpovídajících definici uvedeného nařízení vlády a je nutné zdržet se ořezu dřevin v období od 1.4. do 31.10.
- Výjimka se týká pouze nezbytně nutných odborných řezů stromů, provedených prokazatelně dle standardu Řez stromů SPPK A02 002:2015 (v aktuální revizi), odborně způsobilou osobou.

DZES 8 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Za odborně způsobilou osobu se považuje:

- osoba s certifikátem ČCA – Český certifikovaný arborista,
- osoba s certifikátem ETW – European Tree Worker.

Nově jako možnost lze okolo krajinných prvků ponechávat 3 m pás, na kterém nemusí probíhat zemědělská činnost. Pás napomůže účinnější ochraně krajinných prvků a jejich hranic, zamezí např. poškozování kořenů dřevin. I nadále však může pás sloužit k produkci. Hnojení a použití POR není regulováno.

DZES 9 - dobrý zemědělský a environmentální stav

Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty v lokalitách náležejících do sítě Natura 2000

- Standard přebírá podmínky greeningu **Zachování stávajících trvalých travních porostů** (§ 10 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů) co se týče ploch trvalých travních porostů v oblastech Natura 2000.

Oblast minimálních požadavků pro použití hnojiv

1. Podmínka stanovená v § 6 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu: "Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?".

2. Podmínka stanovená v § 11 odst. 1 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu: "Byl dodržen zákaz pěstování erozně nebezpečných plodin (kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice nebo čirok) na pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoliv část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvaru povrchových vod?,,

3. Podmínka stanovená v § 7 odst. 12 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu: "Byl na zemědělských pozemcích dodržen zákaz používání dusíkatých hnojivých látek na půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem?".

Oblast minimálních požadavků pro použití hnojiv

4. Podmínka stanovená v § 7 odst. 14 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu: "Je při hnojení zajištěno rovnoměrné pokrytí pozemku?".
5. Podmínka stanovená v § 11 odst. 2 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu: "Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na zemědělských pozemcích s ornou půdou se sklonitostí převyšující 10° nebo na zemědělských pozemcích s trvalým travním porostem se sklonitostí převyšující 12°, s výjimkou tuhých statkových hnojiv a tuhých organických hnojiv, v případě orné půdy bez porostu zapravených do 24 hodin po jejich použití?".

Povinné požadavky na hospodaření

Mezi vybrané směrnice a nařízení EU, na základě jejichž ustanovení jsou stanoveny povinné požadavky na hospodaření, **jsou nově zařazeny:**

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (**rámcová vodní směrnice**)
 - požadavky částečně navazují na současné podmínky DZES 3 Ochrana podzemních vod proti znečištění,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (**pesticidová směrnice**)

PPH a DZES - seznam aktů a standardů

► Seznam povinných požadavků na hospodaření pro rok 2023:

► Celkem 11 aktů PPH:

- **PPH 1** (PPH 1.1. – 1.10.) Vodní směrnice
- **PPH 2** (PPH 2.1. – 2.8.) Nitrátová směrnice
- **PPH 3** (PPH 3.1. – 3.3.) Ochrana ptáků
- **PPH 4** (PPH 4.1.) Ochrana EVL (Evropsky významné lokality)
- **PPH 5** (PPH 5.1. – 5.25.) Potravinové právo
- **PPH 6** (PPH 6.1. – 6.3.) Zakázané látky
- **PPH 7** (PPH 7.1. – 7.13.) Přípravky na ochranu rostlin
- **PPH 8** (PPH 8.1. – 8.10.) Pesticidová směrnice
- **PPH 9** (PPH 9.1. – 9.8.) Ochrana telat
- **PPH 10** (PPH 10.1. – 10.10.) Ochrana prasat
- **PPH 11** (PPH 11.1. – 11.12.) Ochrana hospodářských zvířat

PPH 1

Povinné požadavky na omezování difuzních zdrojů znečištění fosforečnany

- ▶ v oblasti vodní politiky (např. odběr povrchové a podzemní vody s platným povolením,
- ▶ - dodržení podmínek vypouštění odpadních vod dle povolení,
- ▶ předložení dokladu o likvidaci odpadních vod,
- ▶ zacházení se závadnými látkami obsahujícími fosforečnany v souladu s požadavky zákona o vodách, jejich používání a uložení na zemědělské půdě dle zákona o hnojivech...)

PPH 2 Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

- ▶ dodržení zákazu použití dusíkatých látek v období zákazu hnojení,
- ▶ dodržení limitů hnojení dle přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 262/2012 Sb.,
- ▶ dodržení max. limitu 170 kg N/ha/hospodářský rok,
- ▶ kapacita skladovacích prostor pro skladování dusíkatých hnojivých látek ve zranitelných oblastech
- ▶ Zkoušky těsnosti nádrží

PPH 3 - 5

- ▶ PPH 3 Ochrana volně žijících ptáků
- ▶ PPH 4 Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- ▶ PPH 5 kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin

PPH 6 - 8

- ▶ **PPH 6** o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat
- ▶ **PPH 7** o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS - čl. 55, věta první a druhá
- ▶ **PPH 8** kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů - čl. 5 odst. 2, čl. 8 odst. 1 až 5, čl. 12, pokud jde o omezení používání pesticidů v chráněných oblastech vymezených na základě směrnice 2000/60/ES a právních předpisů týkajících se sítě Natura 2000, čl. 13 odst. 1 a 3 týkající se nakládání s pesticidy a jejich skladování a likvidace jejich zbytků

PPH 9 - 11

- ▶ **PPH 9** Směrnice Rady 2008/119/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat - čl. 3, 4
- ▶ **PPH 10** Směrnice Rady 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat - čl. 3, 4
- ▶ **PPH 11** Směrnice Rady 98/58/ES o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely - čl. 4

Kontrolní činnost ÚKZÚZ

- ▶ Zabývá se kontrolami kontrola dodržování zejména požadavků PPH 1, 2, 7, 8, části požadavků v rámci PPH 5 a standardu DZES 4.
- ▶ V rámci nového období SZP 2023+ dochází v oblasti nakládání s přípravky na ochranu rostlin k rozšíření požadavků, které budou kontrolovány u žadatelů o dotace, a to v návaznosti na vymezení rozsahu požadavků PPH
- ▶ **Od roku 2023** budou shodné požadavky (PPH 10/1-10/8) zahrnuty pod PPH 7 včetně rozšíření o další požadavky, kterými bude ověřováno plnění dalších povinností při používání přípravků na ochranu rostlin, a to:
 - ▶ dodržování ochranné lhůty po aplikaci přípravků na ochranu rostlin,
 - ▶ nepřekročení maximálního počtu ošetření v plodině,
 - ▶ dodržování ochranné vzdálenosti od oblastí využívaných širokou veřejností nebo zranitelnými skupinami obyvatel při aplikaci přípravků na ochranu rostlin z hlediska ochrany zdraví lidí.
- ▶ **Nyní jsou tyto povinnosti součástí národních požadavků pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin.**

Kontrolní činnost ÚKZÚZ

- ▶ **Dále budou od roku 2023** u žadatelů o dotace součástí kontrol požadavky „PPH 8“, které mají právní oporu ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, a to čl. 5 odst. 2, čl. 8 odst. 1 až 5, čl. 12, pokud jde o omezení používání pesticidů v chráněných oblastech vymezených na základě rámcové směrnice o vodě a právních předpisů týkajících se sítě **Natura 2000**, čl. 13 odst. 1 a 3 týkající se nakládání s pesticidy a jejich skladování a likvidace jejich zbytků.
- ▶ Články této směrnice EU byly již v minulosti implementovány do zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rostlinolékařské péči“).

Kontrolní činnost ÚKZÚZ

- ▶ Mezi těmito PPH 8 jsou národní požadavky pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin, ale také požadavky, které musí žadatelé o dotace do roku 2022 dodržovat v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření (dále jen „AEKO“).

Součástí požadavků PPH 8 budou:

- ▶ **1. Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin (AEKO POR 1-3), což je požadavek na:**
 - a) zajištění nakládání s přípravky na ochranu rostlin odborně způsobilou osobou,
 - b) kontrolní testování profesionálního zařízení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin a
 - c) skladování přípravků na ochranu rostlin podle druhů, odděleně od jiných výrobků a přípravků na ochranu rostlin nebo pomocných prostředků určených k likvidaci jako odpad a mimo dosah látek, které by mohly ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků nebo pomocných prostředků.

Kontrolní činnost ÚKZÚZ

2. Další požadavky na skladování přípravků na ochranu rostlin uvedené v ustanovení § 46 zákona o rostlinolékařské péči:

- ▶ a) splnění technických požadavků na skladování přípravků na ochranu rostlin podle vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby v zemědělství, v platném znění,
- ▶ b) skladování přípravků na ochranu rostlin v originálních obalech označených údaji v souladu se zvláštními právními předpisy,
- ▶ c) oddělené uskladnění přípravků na ochranu rostlin s prošlou dobou použitelnosti od ostatních skladovaných přípravků na ochranu rostlin,
- ▶ d) vedení evidence o příjmu a výdeji skladovaných přípravků na ochranu rostlin,
- ▶ e) zajištění nakládání s odpady (obaly od přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků včetně nespotřebovaných přípravků na ochranu rostlin a pomocných prostředků) v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění.

Kontrolní činnost ÚKZÚZ

3. Požadavky týkající se používání zařízení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin:

- ▶ a) požadavky na dodržení postupů při přípravě aplikační kapaliny a čištění použitého zařízení po aplikaci přípravků na ochranu rostlin,
- ▶ b) provádění pravidelné kontroly technického stavu a seřízení zařízení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin v období mezi kontrolním testováním.

Z celkového počtu požadavků (PPH 7 + PPH 8) tvoří: cca polovinu stávající kontrolované požadavky (PPH 10, minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin v rámci AEKO) a zbývající část národní požadavky pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin. Všechny požadavky jsou již nyní ze strany ÚKZÚZ u profesionálních uživatelů přípravků na ochranu rostlin kontrolovány.

ÚKZÚZ

Přehled změn v povinnostech profesionálních uživatelů přípravků na ochranu rostlin a distributorů vyplývajících z novely rostlinolékařského zákona

- Ve sbírce zákonů byla dne 22. 9. 2022 publikována novela zákona o rostlinolékařské péči, která přináší nové povinnosti jak pro distributory přípravků na ochranu rostlin, tak pro uživatele těchto přípravků na ochranu rostlin včetně úpravy těch stávajících. **Účinnost** této novely je od **1. 7. 2023**.

Povinné požadavky na hospodaření

Požadavky částečně navazují na současné minimální požadavky podle přílohy č. 3 nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Naopak v rámci podmíněnosti **nebudou zahrnuty některé současné požadavky:**

- Směrnice Rady 2008/71/ES, o **identifikaci a evidování prasat**,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000, o **systému identifikace a evidence skotu**, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97,
- Nařízení Rady (ES) č. 21/2004, o stanovení systému **identifikace a evidence ovcí a koz** a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých **přenosných spongiformních encefalopatií**.

Kontrola podmíněnosti od roku 2023 - dozorové organizace

Seznam dozorových organizací pro kontroly podmíněnosti v roce 2023:

- ▶ ČIŽP - Česká inspekce životního prostředí
- ▶ SVS - Státní veterinární správa
- ▶ SZIF - Státní zemědělský intervenční fond
- ▶ SZPI - Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- ▶ ÚKZÚZ - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

- ▶ Požadavky kontroly podmíněnosti od roku 2023 nekontroluje ČPI (Česká plemenářská inspekce)

Legislativní změny kontroly podmíněnosti od roku 2023

Nápravná opatření:

- ▶ Do roku 2022 bylo u vybraných požadavků možné uložit nápravná opatření. Vzhledem k tomu, že zpráva o kontrole (ZoK) z následné kontroly ovlivňovala výši sankce z primární kontroly, čekalo se na její výsledky, což v některých případech vedlo k blokaci administrace žádostí.
- ▶ **Od roku 2023 je zrušeno ukládání nápravných opatření v rámci kontroly podmíněnosti.** V případě, že dozorová organizace v rámci jiných kontrol zjišťuje, zda subjekt plní nápravná opatření a dojde také k nálezům porušení podmínek kontrol podmíněnosti, **vzniká vždy nová ZoK.**

Legislativní změny kontroly podmíněnosti od roku 2023

EWS (Systém včasného varování):

- ▶ Do roku 2022, v případě, že bylo zjištěno porušení vybraných požadavků **v malém rozsahu, s malou závažností a odstranitelně** (MMO), docházelo při prvním porušení těchto požadavků k neuložení sankce (pokud bylo splněno nápravné opatření). Při opětovném porušení stejného (EWS) požadavku v následujících letech docházelo (bez ohledu na skutečnost, zda příjemce situaci napraví) k uplatnění sankce alespoň ve výši 1 % za porušení daného požadavku.
- ▶ **Od roku 2023** se v rámci kontroly podmíněnosti **neuplatňuje systém včasného varování (EWS)**. V případě porušení, **v rozsahu malém, závažnosti malé a trvalosti odstranitelné**, se u požadavku neuplatňuje sankce. Porušený požadavek v uvedeném rozsahu, závažnosti a trvalosti (MMO) se nepočítá do opakování a případné opakování porušení MMO je vždy hodnoceno jako 0%.

Legislativní změny kontroly podmíněnosti od roku 2023

Sankce do 100 EUR:

- ▶ Do roku 2022 **nebyla** ukládána **sankce za porušení kontroly podmíněnosti**, která v součtu za všechny opatření **nepřekročila 100 EUR**. Tato výjimka byla podmíněna porušením takového požadavku, u kterého bylo možné **udělit nápravné opatření (dále jen NO) a žadatel toto NO splnil**.
- ▶ **Od roku 2023 se hranice 100 EUR aplikovat nebude**. Nově se sankce za kontrolu podmíněnosti uplatňuje vždy, bez to ohledu na výši celkové částky sankce.

Opakování:

- ▶ Systém opakování do roku 2022 fungoval tak, že **v případě porušení stejného požadavku v průběhu tří po sobě jdoucích let**, se při prvním opakování výsledné snížení požadavku **násobilo koeficientem 3**. V případě dalších opakování (druhé a třetí), se 3 použil na výsledek předchozího opakování. Max. opakování pak bylo kráceno na 15 % a žadatel byl informován, že další porušení stejného požadavku (v průběhu 2 následujících let) bude hodnoceno jako úmyslné.
- ▶ **V roce 2023**, v případě zjištění, že k porušení stejného požadavku došlo již v průběhu předcházejících tří po sobě jdoucích kalendářních let, **hodnotí se takové porušení požadavku jako opakování** a to pouze 1krát. Hodnotit jako opakování **lze pouze takové porušení z předchozích let, o kterém byl žadatel informován**. Míra snížení při zjištění opakování bude stanovena **na 10 %**. Každé další opakování bude hodnoceno jako úmyslné.

Legislativní změny kontroly podmíněnosti od roku 2023

Zpřísnění hodnocení opakování v rámci roku:

- ▶ Do roku 2022 bylo možné **opakování hodnotit pouze v případě porušení stejného požadavku v průběhu tří** po sobě jdoucích **let**.
- ▶ **Od roku 2023** je možné považovat za **opakování i vícečetné porušení jednoho požadavku během jednoho kalendářního roku** (V rámci jednoho roku bude staženo více ZoK s porušením stejného požadavku a všechny budou zahrnuty do výpočtu míry snížení).

Zpřísnění hodnocení úmyslného porušení:

- ▶ Do roku 2022 bylo možné získat sankci za **úmyslně porušený požadavek** v závislosti na rozsahu, závažnosti, trvalosti ve výši: **15 % ,20 %, 60 % a 100 %**.
- ▶ **Od roku 2023 došlo ke zpřísnění** hodnocení úmyslného porušení v závislosti na rozsahu, závažnosti a trvalosti, a to na: 15 %, **40 %**, 60 % a 100 % (viz. tabulka pro stanovení procentuální výše sankce úmyslného porušení)

Legislativní změny kontroly podmíněnosti od roku 2023

Zrušení Zprávy o kontrole (od roku 2024):

- ▶ V roce 2023 (shodně jako v předcházejících letech) bude po provedení kontroly podmíněnosti a vypracování protokolu o kontrole, vyhotovována **Zpráva o kontrole (ZoK), která obsahuje podstatné informace pro hodnocení požadavků a stanovení míry snížení v poměru 1:1 přenášných informací z protokolu, které jsou podstatné pro hodnocení porušení.**
- ▶ Od roku 2024 by již nebude vznikat ZoK. **Její funkci nahradí protokol o kontrole** a současně se narovná i cesta pro přenášání informací mezi dozorovou organizací a SZIF.

Zjištění přetrvávajícího porušení (od roku 2024):

- ▶ Nově, od roku 2024, bude možné některé požadavky kontrol podmíněnosti **hodnotit jako přetrvávající**. Tato situace vznikne, jestliže protokol o kontrole obsahuje údaj o nedodržení téhož požadavku nebo podmínky standardu a to **zpětně po dobu několika kalendářních let. Fond v takovém případě stanoví míru snížení dotace za každý kalendářní rok ke kterému byl nález učiněn (tzn. max do minulosti 3 let) a tuto srážku uplatní v aktuální žádosti.**
- ▶ V případě, že vymáhaná částka přesahuje částku poskytované dotace, bude zahájeno řízení o vrácení finančních prostředků za předchozí roky.

Sankční systém kontroly podmíněnosti pro rok 2023

Od roku 2023 je každý požadavek hodnocen podle stanovených kritérií:

- ▶ **Rozsah** (malý, střední nebo velký)
- ▶ **Závažnost** (malá, střední nebo velká)
- ▶ **Trvalost** (odstranitelné x trvalé porušení)
- ▶ SZIF pak na základě údajů v jednotlivých ZoK obdržných od dozorových organizací provede vyhodnocení kontrolovaných požadavků a stanoví procentuální snížení dotace (sankci) za případné porušení požadavků:

Typ porušení	Snížení dotace
Neúmyslné nedodržení	1,3,5 %
	5 %
Neúmyslné porušení požadavku s dopadem na zdraví zvířat a lidí	
Přetrvávání po dobu 3 let zpětně	1,3,5 %
opakované porušení nebo opakované přetrvávání	10 %
Úmyslné porušení	15 - 100 %
	vždy 100 %
Zabránění kontrole neposkytnutí součinnosti - zmaření kontroly	

Sankční systém kontroly podmíněnosti pro rok 2023

Zmaření (neumožnění) kontroly:

- ▶ Pokud kontrolovaný subjekt neumožní provést kontrolu, například nevpuštěním pracovníků kontrolního orgánu do objektu nebo neposkytnutím součinnosti, je kontrola považována za zmařenou.
- ▶ Za zmařenou kontrolu je považováno nejen zmaření celé kontroly, ale i zmaření jediného či několika požadavků v rámci aktu či standardu.
- ▶ V případě zmaření kontroly je žadateli udělena sankce 100 %.

Děkuji za pozornost

